

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica Asiškova št. 20, I. nadstropje. Dopisni naj se pošiljajo uredništvu...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent.

Nova jugoslovenska vlada in Radić

Politični položaj v Jugoslaviji po rešitvi krize za imenovanjem sedanje beograjske vlade je nad vse zanimiv.

Ker je sedanja opozicija napram vladni večini zelo močna, tedaj utegnemo imeti pri novem zasedanju parlamentarne krize. Vendar pa je jasno, da politična kriza v Jugoslaviji ni zgolj parlamentarna, ampak se je zajedla globoko v ljudske množice...

Ena glavnih nalog sedanje vlade bi bila torej pomirjenje naroda. Ni nobenega dvoma, da ima sedanja beograjska vlada najidealnejši namen doseči pomirjenje. Vendar pa mora računati na dejstvo, da se dajo ljudske množice lažje razburiti kakor pomiriti.

Res je, da pričakuje ljudstvo od nove vlade predvsem realne politike. To je nova vlada naj zboljša upravo in reši nekatera važna socialna vprašanja, kakor je agrarno, uradniško, dalje socialno zavarovanje, preskrba invalidov itd.

Danes sta Radić in njegova stranka predstavnik skoraj celokupnega hrvaškega naroda, posebno še, odkar so se mu pridružili intelektualni krogi Hrvaške. Vsi ugovori proti njegovi demagogiji itd. ne morejo ublažiti tega dejstva.

Ni nobenega dvoma, da se nahajajo kmetske množice južno od Slovenije, pa morda doli do Vardarja v nekem predrevolucionarnem gibanju. To gibanje pa ni omejeno zgolj na Jugoslavijo, ampak živi tudi v Bolgariji, Rumuniji, Albaniji. Ker je Radić v Jugoslaviji nekak predstavnik kmetov, tedaj se njegovo politično delo sklada s splošnim agrarnim gibanjem na Balkanu.

Če je bilo gibanje kmetskih množic na Hrvaškem do sedaj bolj podzavедno in brez jasnih ciljev, zadobiva zdaj po Radićevem povratku iz Rusije jasnejše obrise, katerih promatranje nas privede do silno interesantnih zaključkov.

Predvsem je treba poudariti, da ni danes Radić absoluten gospod nad kmetskimi množicami, ampak da je kmetsko gibanje njega zajelo in mora plavati z močnim valom, ki grozi poplavitvi vse Balkan. Nujno se mora sedanja Radićeva stranka opredeliti, zakaj ni mogoče, da bo mogla zastopati skupne interese hrvaškega naroda, ko se je Radić postavil na izključno razredno stališče malega kmeta in kolona.

Dolgo časa je Radić taval, ne zavedajoč se ogromne sile, katere postanek je on s svojo politično demagogijo pospešil. Bil je v Londonu, na Dunaju, in slednjič je šel v Moskvo. In njegovo poslanstvo v Moskvi je prineslo rezultat. Radić je vpisal svojo stranko v kmetsko internacionalno, sklenil z ruskimi komunisti pakt ter se vrnil domov, da nadaljuje delo na novi podlagi, z novimi, veliko bolj dalekosežnimi smotri, nego jo je imela njegova prejšnja hrvaška, čovečanska itd. republika.

Rusija se je v zadnjem času vrgla z vso silo na Balkan. Po izjalovitvi komunistične revolucije v Nemčiji in na zapadu so uvideli ruski komunisti, da je Balkan najprimernejše torišče za komunistično propagando. Ker je Balkan po pretežni večini agraren, zato je za delati samo s kmetskimi množicami. Padec Stambolijskega je še povečal krizo na Balkanu, Radić je vedno močnejši, v Albaniji so nemiri, a v Rumuniji so kmetje skrajno nezadovoljni in kaj pristopiti za prevratno propagando. Iz vsega tega je razvidno, da je položaj na vsem Balkanu kaj ugoden za velikopotezni revolucionarni pokret.

Polemike med liberalci in fašisti

Ali bo mogoče najti naslednika Mussoliniju?

RIM, 5. Glasilo ministrskega predsednika «Il Popolo d'Italia» je stavilo opozicijsko vprašanje, kdo bi bil sposoben sprejeti vlado za Mussolinijem. V fašistovskih krogih namreč že dolgo časa prevladuje mnenje, da je položaj fašizma popolnoma gotov, ker pač ni v Italiji človeka, ki bi bil v stani voditi državo, ako Mussolini odstopi.

Današnji «Giornale d'Italia», ki postaja v zadnjem času vedno bolj bojevit, odgovarja na vprašanje omenjenega lista. Med drugim pravi omenjeni list, da je pač žalostno, da kak vladni organizem utemeljuje svoj obstanek z domnevo, da mu ni mogoče najti naslednika. Vlada mora vendar iskati zaslobo javnega mnenja! Mussolini naj ve, da ni prišel na krmilo s pomočjo črnih strajc, ampak radi tega, ker je imel za seboj velik del italijanskega javnega mnenja.

Danes pa veje drugi veter; javno mnenje se čuti že proklete nadlegovano po fašizmu. Dalje poučuje «Giornale d'Italia» Mussolinija, da so med državniški prostovoljno umaknili, ko niso imeli več za seboj javnega mnenja, in tako so pozneje zopet prišli na površje. Glede Mussolinijevega naslednika pravi list, da se bo gotovo našel v teku 24 ur, potem ko nastane kriza, ako bo tolmačil čustva dežele.

Komisija petnajstih Narodni odbor fašistovske stranke je sinoči predložil ministrskemu predsedniku seznam onih mož, ki bodo pripravili predloge za reformo ustave. Komisija se bo sestavila iz 15 mož, politikov in juristov. Kot prvi je na seznamu bivši prosvetni minister sen. Gentile. O odnosjih med fašisti in bojevnikmi odbor še ni razpravjal, ker je vprašanje zelo, zelo delikatno in bi vsako prenatrganje le škodovalo fašistovski stranki.

Prehajanje tiska. RIM, 5. Tukajtnji prefekt je sporazumno s svetovalno komisijo vdrgil posrtašodgovornega urednika tednika «L'Alba Repubblica».

MacDonaldovi pomisleki v vprašanju zaščite

Za pripustitev Nemčije v Društvo narodov in odnošaji napram Rusiji

ZENEVA, 5. Včerajšnja seja Društva narodov se je začela ob 10. uri ob navzočnosti velikanskega števila občinstva. Na predsedniški klopi je sedel Motta, ki je takoj po otvoritvi seje dal besedo angleškemu ministrskemu predsedniku MacDonaldu. Načelnik angleške delegacije je med burnim pozdravljanjem vseh delegatov stopil na govorniško tribuno in je rekel:

«Prišel sem sem, da zagotovim, da ne bo angleška vlada opustila nobenega sredstva za ojačenje vpliva in za zvišanje ugleda Društva narodov. Naravnost velikega pomena je dejstvo, da se promatra vprašanje medsebojne zaščite kot skozinskoz vojaški problem, sloneč na oboroženi sili. Menimo, da ne morejo že same vojaške zveze dati zaščite. Država prežeta samo z vojaškim duhom, ne bo mogla nikoli zagotoviti svoje varnosti. Ker pa hoče angleška vlada izvršiti na vsak način z največjo točnostjo vse obveze, ki jih bo morala podpisati, ne bo nikoli stavila svojega podpisa na listino z netočno vsebino. Hočemo vedeti, kakšno vrsto obvez prevzema angleška vlada, ki se vendar ne more zavezati z obljubami, katerih izvršitev bi zadela na odpor javnega mnenja.

«Prvo vprašanje, ki ga je treba nujno rešiti, je vprašanje Društva narodov kot takega. Ako si hoče Društvo narodov ohraniti svoj pomen in ako hoče priti do ugleda, ki mu gre, mora združiti v sebi vse države. Združene države pač niso mogle do sedaj storiti nič boljsega, nego da so nas pustile delati; stori!e so nam velikanske usluge in mi jih zagotavljamo, da jim ostane zagotovljen med nami častni prostor in da jih čaka pri nas naprisrčnejši sprejem, ko bodo hoteli priti.

«Ostaneta tako še Nemčija in Rusija. Nemčija ne more še nadalje ostati izven Društva: Rekel bi, da si ne moremo privoščiti luksusa, da bi jo pustili pred vrati, ko se tu notri razpravlja o velikih vprašanjih, o oboroževanju, o pogojih za mir, o zaščiti, o obstoju malih držav; na drugi strani pa je tudi v interesu Nemčije, da vstopi v Društvo. Upam, da se bo kljub vsem težkočam in tehničnim oviran ki morejo biti le formalne, prišlo do tega uspeha, ki bo mejnik na začetku nove dobe v Evropi. Zelel bi, da bi se v teku tebe zasedanja Društvo narodov proučilo to vprašanje, in to ne z namenom nadaljnjih odgovoditev njega rešitve, ampak s trdnim namenom, da se pride do njega končnoveljavne ureditve.

«Z ozirom na Rusijo je položaj seveda drugačen. Sovjetska vlada misli, da je treba podreti staro stanje stvari, ako se hoče sezidati kaj novega. Radi tega se ne čudim, da ne kaže sovjetska vlada nobenega zanimanja za Društvo narodov. Če smo mi revolucionarji, smo to na drug način, kakor Rusi. Revolucija, v katero verujemo, je organska revolucija, ki mora računati z zahtevami življenja ter hoditi vstric z življenjem in se prilagoditi potrebam za obstoi.

Nov kraljev adjutant BERN, 5. Danes je bil podpisan ukaz, s katerim se postavlja za kraljevega adjutanta brigadnji general Jaša Damjanovića, dvorni mršal.

Smrt italijanskega letalca v Rigi. RIGA, 5. Italijanski letalec kapetan Mainardi, ki je spremljal semkaj skupino zrakovplovov, nabavljenih od letonske vlade, se je smrtno ponesrečil. Te dni je izvršil Mainardi nekoliko umetnih poletov nad Rigo, za kar je žel s strani meščanov veliko priznanje. Tudi včeraj je hotel pokazati par izrednih poskusov, a mu je aparat odpovedal ter treščil z vso silo na tla. Mainardi je bil takoj mrtev. Letonska vlada mu pripravila velike pogrebne svečanosti.

Preselitev mednarodnega urada za mir. BERN, 5. Mednarodni urad za mir, ki se je do sedaj nahajal v Bernu, se je preselil v Zenevo.

Izvajanje vojaške kontrole v Nemčiji BERLIN, 5. Neko poročilo nemške vlade naznanja, da se bo 8. t. m. pričelo nadzorovanje in zavezniška vojaška kontrola. Vlada pozivlja prebivalstvo, naj bo mirno in naj ne uorizaria nikakih demonstracij.

Govor italijanskega delegata

Govor italijanskega delegata je bil sprejet z velikim pritrevanjem.

Nemčija v Društva narodov

Veliko vzemirjenje v Franciji PARIS, 5. Pertinax, posebni poročevalec lista «Echo de Paris», piše iz Zeneve: «Velikanska težkoča se je pojavila na političnem obzorju: V teku enega leta, najkasneje v dveh bodo nemški zastopniki sedeli v Društvu narodov, v istem izvršilnem svetu, ki ima voditi preiskave proti militaristični Nemčiji. Na kakšen način bi mogla Nemčija nadzirati Nemčijo?

«Tudi se v tej točki — nadaljuje Pertinax — delovanje Društva narodov obraca proti Franciji. Priziv na razsodišče bo mogoče — v strogem izvajanju tega načela — rešil nekatere spore, marsikaterikrat pa se na ta način ne bodo mogli urediti bodoči konflikti. Počitek bo trajal malo časa in težave bodo nastale pri prvi priliki».

«Petit Journal» pa poroča med tem, da bodeta danes angleška in francoska delegacija v Zenevi imeli konferenco, kjer da se bodo določile smernice za skupno postopanje na zborovanju Društva narodov.

Intervencija veslil na Kitajskem?

Vzmemirjenost sovjetov MOSKVA, 5. Agencija Rosta poroča: V političnih krogih se zatrjuje, da je smatrati istočasne ukrepe veslil na Kitajskem kot posledico pogodbe, ki so jo sklenile medsebojno veslele v svrhu delitve Kitajske v interesne sfere. Ko se je nedavno Hughes nahajal v Londonu, se je navedena pogodba v podrobnostih zaključila. Te domneve, pravi Rosta, potrjujejo poslednje vesti iz Pekinga o istočasni ukrepih, ki so jih podvelji kakor angleški, ameriški, francoski zastopniki tako tudi poveljniki pomorskih bojnih edinic. Aktivno prizadevanje Angležev se da zaznamovati posebno v Kantonu, ono Amerikancev pa v Shanghaiju.

Član sovjetskega komisarijata zunanjih zadev Rothstein je danes izrazil zastopnikom moskovskega tiska, da je sovjetska vlada v velikih skrbih radi dogodkov na vzhodu. Rothstein je prepričan, da so se veslele odločile za dalekosežno intervencijo na Kitajskem.

Znano je, da je sklenila Zveza sovjetskih socialističnih republik sporazum s Kitajsko. Priznanje enakih pravic in kitajske suverenosti, vsebovane v sporazumu, je znatno dvignilo prestiž sovjetov na Kitajskem in ojačilo veliko gibanje nacionalne emancipacije. Vgnezditev imperijalizmov na meji med sovjeti in Kitajsko bi tvorila največjo nevarnost za Zvezo sovjetskih socialističnih republik. Potrebno je, pravi Rothstein, da se položaj resno uvažuje in proučuje.

Primo de Rivera gre proučevati položaj v Maroku

MADRID, 5. General Primo de Rivera in generali Muslora, Jovdana, Pedre, člani direktorija so sklenili, da se podajo v Tetuan v svrhu proučavanja nastalega položaja.

MADRID, 5. Predsednik direktorija je zaprosil svoje prijatelje, da preložijo slavnost, katera bi se morala vršiti na dan obletnice ustanovitve direktorija, 13. septembra, dokler se povrne z božjo pomočjo popolnoma normalno stanje v Maroku ter bo organizirana stranka patriotične lige.

General Kang Tsi Lui poslal ultimatum kitajski vladi

SHANGAI, 4. Brzojavka iz Pekinga javlja, da je general Kan Tsi Lin poslal vladi ultimatum, v katerem zahteva, da določi vlada rok za napad vojaške vlade Ke Kiang. V nasprotnem slučaju bo Kang Tsi Lin posredoval z orožjem.

SHANGAI, 5. Poročilo vojaškega guvernerja Ke Kiang pravi, da je Kang Tsi izvršil s svojimi četami silen napad proti mestu Kuang Tsi in An Ting, ki sta oddaljena 20 milj od Shanghaija. Napad je bil sicer odbit, a nasprotnik se pripravlja na nove napade. Zrakoplovi, ki jih vodijo ruski piloti, so metali bombe, ki niso povzročile nikake škode.

Govor italijanskega delegata

Govor italijanskega delegata je bil sprejet z velikim pritrevanjem.

Nemčija v Društva narodov

Veliko vzemirjenje v Franciji PARIS, 5. Pertinax, posebni poročevalec lista «Echo de Paris», piše iz Zeneve: «Velikanska težkoča se je pojavila na političnem obzorju: V teku enega leta, najkasneje v dveh bodo nemški zastopniki sedeli v Društvu narodov, v istem izvršilnem svetu, ki ima voditi preiskave proti militaristični Nemčiji. Na kakšen način bi mogla Nemčija nadzirati Nemčijo?

«Tudi se v tej točki — nadaljuje Pertinax — delovanje Društva narodov obraca proti Franciji. Priziv na razsodišče bo mogoče — v strogem izvajanju tega načela — rešil nekatere spore, marsikaterikrat pa se na ta način ne bodo mogli urediti bodoči konflikti. Počitek bo trajal malo časa in težave bodo nastale pri prvi priliki».

«Petit Journal» pa poroča med tem, da bodeta danes angleška in francoska delegacija v Zenevi imeli konferenco, kjer da se bodo določile smernice za skupno postopanje na zborovanju Društva narodov.

Intervencija veslil na Kitajskem?

Vzmemirjenost sovjetov MOSKVA, 5. Agencija Rosta poroča: V političnih krogih se zatrjuje, da je smatrati istočasne ukrepe veslil na Kitajskem kot posledico pogodbe, ki so jo sklenile medsebojno veslele v svrhu delitve Kitajske v interesne sfere. Ko se je nedavno Hughes nahajal v Londonu, se je navedena pogodba v podrobnostih zaključila. Te domneve, pravi Rosta, potrjujejo poslednje vesti iz Pekinga o istočasni ukrepih, ki so jih podvelji kakor angleški, ameriški, francoski zastopniki tako tudi poveljniki pomorskih bojnih edinic. Aktivno prizadevanje Angležev se da zaznamovati posebno v Kantonu, ono Amerikancev pa v Shanghaiju.

Član sovjetskega komisarijata zunanjih zadev Rothstein je danes izrazil zastopnikom moskovskega tiska, da je sovjetska vlada v velikih skrbih radi dogodkov na vzhodu. Rothstein je prepričan, da so se veslele odločile za dalekosežno intervencijo na Kitajskem.

Znano je, da je sklenila Zveza sovjetskih socialističnih republik sporazum s Kitajsko. Priznanje enakih pravic in kitajske suverenosti, vsebovane v sporazumu, je znatno dvignilo prestiž sovjetov na Kitajskem in ojačilo veliko gibanje nacionalne emancipacije. Vgnezditev imperijalizmov na meji med sovjeti in Kitajsko bi tvorila največjo nevarnost za Zvezo sovjetskih socialističnih republik. Potrebno je, pravi Rothstein, da se položaj resno uvažuje in proučuje.

Primo de Rivera gre proučevati položaj v Maroku

MADRID, 5. General Primo de Rivera in generali Muslora, Jovdana, Pedre, člani direktorija so sklenili, da se podajo v Tetuan v svrhu proučavanja nastalega položaja.

MADRID, 5. Predsednik direktorija je zaprosil svoje prijatelje, da preložijo slavnost, katera bi se morala vršiti na dan obletnice ustanovitve direktorija, 13. septembra, dokler se povrne z božjo pomočjo popolnoma normalno stanje v Maroku ter bo organizirana stranka patriotične lige.

General Kang Tsi Lui poslal ultimatum kitajski vladi

SHANGAI, 4. Brzojavka iz Pekinga javlja, da je general Kan Tsi Lin poslal vladi ultimatum, v katerem zahteva, da določi vlada rok za napad vojaške vlade Ke Kiang. V nasprotnem slučaju bo Kang Tsi Lin posredoval z orožjem.

SHANGAI, 5. Poročilo vojaškega guvernerja Ke Kiang pravi, da je Kang Tsi izvršil s svojimi četami silen napad proti mestu Kuang Tsi in An Ting, ki sta oddaljena 20 milj od Shanghaija. Napad je bil sicer odbit, a nasprotnik se pripravlja na nove napade. Zrakoplovi, ki jih vodijo ruski piloti, so metali bombe, ki niso povzročile nikake škode.

DNEVNE VESTI

Vprašanje narodnih manjšin pred Društvom narodov

Na seji zborovanja Društva narodov ob 3. t. m. je imel Gilbert Murray tudi letos važen govor o vprašanju zaščite narodnih manjšin. Nekaterje točke njegovega govora smo podali že včeraj med brzojavnimi vestmi. Naj dodamo danes še nekatere važne in pomembne njegove izjave, ki nazorno dokazujejo, kar smo mi že neštetokrat naglasili, da se namreč vprašanje narodnih manjšin ne da drugače spraviti z dnevnega reda nego s tem, da ga vse države brez izjeme začnejo pravično reševati.

Profesor Murray je naglašal v svojem govoru, da načela zaščite manjšin ni smeti narijati nobeni državi, ne majhni ne veliki, temveč da mora postati to načelo ideal vseh držav brez razlike. Edina rešitev je, da se da pripadnikom narodnih manjšin čustvo, da so na državljani. Dakler se to ne zdoži se

Vojna odškodnina

Ti dve besedi zadostujeta, da obide nemir in grenkoba tisoče in tisoče, ki še vedno čakajo na izplačilo dogovorjenih zneskov. Ne da se taiti, da se je likvidacija vojne odškodnine

v zadnjem času precej pospešila, poslovanje zboljšalo in postalo hitreje. Kljub temu pa se slišijo še vedno razne pritožbe, ki se nanašajo tu pa tam na vprašanja, katera so večjih zagotovila. Najneposredneje so naši vojni oškodovanci prizadeti, ako morajo čakati leta in leta na likvidacijske odškodnine za zemljišča in premlinice. Ravno te dni nam je bilo sporočeno par slučajev, kjer so prizadeti sklenili in podpisali konkordate že pred leti, a morajo še vedno zastonj čakati na likvidacijo.

Po pripovedovanju takih strank bi bilo čudno to, da se je vojna oškodovina za premlinice izplačala mnogim, ki so sklenili konkordate mnogo kasneje, medtem ko morajo mnogi čakati na likvidacijo, kljub temu, da so njihovi konkordati mnogo starejši nego njihovih srečnejših sotpriinov. To bi bila ona uganika, za katere rešitev se obračajo do nas mnogi prizadeti. Mi bi v njihovo pomirjenje zelo radi objavili kako tozadevno pojasnilo s strani finančne intendantce.

V ostalem — ponavljamo — nočemo reči, da se na polju izplačevanja vojne oškodovine — dela in da se ne opaža nikak napredek v primeri s prejšnjimi leti. Tukajšnja kr. prefektura nam je poslala večeraj obširen pregled podatkov o delovanju pristojnih oblastev v zadnjih dveh letih. Vsled pomanjkanja prostora pa smo morali odložiti objavo tega poročila za jutrišnje število, v kateri objavimo izvleček v informacijo naše javnosti.

KAM POJDEMO JUTRI?

K Sv. Ivanu, kjer se vrši ob 16. uri velika vrtna prireditev Sol. društva in Dij. Matice. Pri prireditvi sodelujejo društva: "Kolo" iz Trsta, "Slavec" iz Rimanj in sv. ivanski pevski zbor. Obširnejši spored se objavi jutri. Že danes pa povejmo, da bo v vseh ozirih preskrbljeno za kar najlepši potek prireditve. Pridite torej polnoštevilo!

Velika dobrotnica. Danes ob 15. uri se bo izvršil prevoz zemskih ostankov pok. Ane Dobida z državnega kolodvora na pokopališče pri Sv. Ani. Pokojnica je pred enim letom umrla v Dobravi pri Bledu. V zadnji volji je izrazila željo, da bi rada počivala pri svojem možu Blažu, ki je že 12. leto pokopan v Trstu pri Sv. Ani, in ta želja se ji bo na prizadevanje "Dijaške Matice" danes izpolnila. Pokojnica je namreč določila za glavnega dediča njenega premoženja podporno društvo "Dijaško Matico" in je s tem postala največja dobrotnica Matice in našega dijaštva sploh. Ana Dobida je bila rojena v Celju, večji del svojega življenja pa je prebila v Trstu.

Dijaštvo se bo s primerno udeležbo prevoza pokojnice gotovo izkazalo hvaležno za veliko dobroto. — Naj počiva mirno v grudi, ki jo je ljubila!

Okrajna bolniška blagajna. Povprečno število zavarovancev pri okrajni bolniški blagajni v Trstu je znašalo v 35 tednu (25—30 avgusta) 39.753 za slučaj bolezni, 36.416 za slučaj brezposelnosti. Preteklega leta v istem tednu je znašalo število zavarovancev za slučaj bolezni 32.668. Potemtakem se je število zavarovancev za slučaj bolezni letos povečalo za 6.975. V imenovanem tednu se je izplačalo 80.965.30 lir bolniške in 3.718.75 lir brezposelne podpore.

Povprečno število onih, ki so uživali bolniško podporo v navedenem tednu znaša 1347, onih pa, ki so prejeli brezposelno podporo 181.

Od 1. januarja do 30. avgusta t. l. se je izplačalo brezposelne podpore 198.329.95 lir, bolniške podpore in drugih zavarovanj 3.014.631.75 lir.

Zahvala. Podružnica Sol. društva v Lonjerju se tem potom najiskrenjeje zahvaljuje vsem tistim, ki so na kakršenkoli način pripomogli k tako lepemu uspehu prireditve v Lonjerju. Posebno se zahvaljuje pev. društvu "Slavec" iz Rimanj, svetoivanskemu pev. društvu, domačemu pev. društvu "Zastava", dijaškemu društvu "N. Tommaso" ter domačim fantom in dekletom. Najlepša hvala vsem tistim, ki so preplačali vstopnino.

Društvena vesti

"Godbeno društvo na Proseku" javlja, da se poleg že javljenih bratskih godbenih in pevskih društev udeležijo nedeljske proslave društvene 20-letnice tudi "Prostovoljno gasil. društvo". Pričetek točno ob 3. popoldne.

Za dramo "V živah" vlada veliko zanimanje. Predstava začne v DKD pri Sv. Jakobu točno ob 8. zvečer. Opozorjamo zato slav. občinstvo, da bo točno. — Ker je to prva prireditev v tej sezoni in je pričakovati precej navala, se prosil sl. občinstvo dalje, da se poslužijo predprodaje listkov v nedeljo od 10—12 ure predp. v dvorani DKD. Popoldne se odpre blagajna ob 7. — Predstava konča se pravočasno, da se udeleženci lahko še poslužijo tramvajskih zvez.

Vaje za "Pohujšanje v dolini Sentflorjanski" bodo v ponedeljek ob 8.30. Vsi in točno! Vrdelski Sokol ima danes zvečer ob 9. uri odborovo sejo.

Tržaško pogrebno društvo pri Sv. Jakobu v Trstu ima danes ob navadni uri v prostorih "Jadrana" zelo važno sejo, katere naj se udeležijo vsi odborniki in nadzorniki. Obenem se sprejemajo novi udje ter se opozorjajo stari, da plačajo zapadle mesečnine. — Tajnik.

Podružnica Sol. društva pri Sv. Jakobu n. znanja, da priredi v nedeljo, dne 4. oktobra t. l. veliko zabavo v prostorih DKD, katere čisti dobiček gre za popravilo posode in prostora za bodočo šolsko refekcijo, ki se bo začela prav kmalu.

M. D. "Zarja" - Rojan. Vsi nogometaši naj se sredejo danes ob 7.30 pred cerkvijo. — Kapetan.

Iz tržaškega življenja

Velik primanjkljaj v blagajni tržke Pagan. Marijan Pagan, lastnik tržke v ul. Valdirivo št. 12 je ugotovil pri zadnji bilanci, da občuti tržka primanjkljaj več tisoč lir. Odgovornost je bila takoj zvaljena na prokuratorja tržke Rudolfa Kravsa, starega 37 let. Čim je on to zavaljal, jo je pobral iz Trsta, da bi ne imel aignosti s policijo. Skrivalec se je že par dni, pa je začela peči vest, tako da je prišel večeraj nazaj v Trst ter se kar sam javil policiji. Po njegovem bi manjkalo iz blagajne kakih 50.000 lir. Izpovedal je, da ne manjka ta denar po njegovi krivdi. Gospodar pa je zopet drugega mnenja. Prokuratorja so obdržali v zaporu. Preiskava se nadaljuje.

Odmevi tatvine devetih milijonov lir v banki di Sicilia. - Krivec aretran v Trstu. Kakor znano, je bila pred letom dni izvršena v banki di Sicilia tatvina devetih milijonov lir, o kateri se je še dolgo potem razpravljalo po vsem časopisju. Več krivcev je kadlo v roke pravice. Vendar pa je nekaterim še sedaj sreča mila, da se varno skrivajo. Med temi je tudi Ročan Marijan Fabbietti, star 33 let, ki je bil obsojen pri porotni obravnavi v Cataniji v kontomaciji.

Medtem ko sedijo njegovi tovariši v zaporu, se je on lepo zabaval v Trstu, ne da bi ga bilo kdoli motilo. Končno je pa zvedela o njem policija ter ga večeraj aretirala v ulici Campo Marzio. Poleg njega je policija aretirala še tri druge osebe, ker so mu pomagale, das e je tako dolgo skrivale.

Starček padel po stopnicah. 72-letni Josip Nani je padel večeraj ponoči po stopnicah v hiši št. 7 v ulici Pozzianino ter si zlomil piščal na desni nogi. Prepeljali so ga v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurški oddelek.

Predrzen jetnik: hotel je pobegniti iz zapora skozi umazano podzemsko jamo, a je običal v njej napol mrtev. Večeraj ponoči se je zgodil v jezuitskih zaporih nenavaden slučaj, ki dokazuje, kaj se vsega loti jetnik, samo da bi ušel iz zapora.

V omenjenih zaporih je sedel že štiri mesece 23-letni Alojzij Ceserato, ki je bil obsojen radi tatvine na osemnajst mesecev ječe. Pred par dnevi se je spril s paznikom. Za kazen so ga premestili v temno celico, ki se nahaja par metrov pod zemljo. Toda, kakor se vidi, mu niso morali s tem boljje ustreči. Nekje je namreč našel pilo ter z njo vsak dan po malem opilil mrežo na oknu, ki gleda na temen hodnik. Pri tem je ravnal tako previdno, da ga niso straže zapazile. Večeraj ponoči je dokončal srečno svoje delo ter zlezal skozi okno na rečni hodnik. Tam je bil odkrit na podu neki pokrov, ki mu je moral biti seveda dobro znan; nato je zlezal skozi odprino v spodaj ležeči kanal, ki vodi najbrž v morje. Toda predrzi jetnik je imel smolo; vsled dežja, ki je padel predsonočnim v tako veliki meri, se je namreč nabralo v kanalu veliko blata. Tako ni mogel svobodno iziti Ceserato najti pravega izhoda in običal je v blatu, tako da ni mogel ne naprej, ne nazaj. Voda v kanalu pa je med tem časom narasčala ter mu grozila, da ga bo zadušila. Ni mu kazalo seveda drugega, nego da je začel klicati na pomoč. Prihiteli so takoj pazniki ter ga skušali rešiti iz nevarnega položaja. Toda ni se jim posrečilo. Morali so policaiti ognjevega. Seje tem se je posrečilo, da so ga po velikem trudu izvlekli napol mrtvega iz blata. Prepeljali so ga v mestno bolnišnico.

SPORT

S. D. A. Jutri zjutraj igrajo obe družini hazene na društvenem prostoru.

Jutri popoldne, 7. t. m. se vrši nogometna tekma med II. četo SDA in četo S. K. "Jadrano" Herpelje-Kozina.

S. D. A. naznanja vsem sportnim društvom in kolesarjem, da rok za vpis k dirki za slovensko prvenstvo Jul. Krajine, ki se bo vršila v nedeljo, 14. t. m., poteče dne 10. t. m. Darovi so: I. Srebrna plošča z napisom in srebrna doza za svačlice, II. Srebrna ura, III. Ura s kipom sulicarjem, IV. Zlata svetinja, (dar zlatarja in urarja Al. Povha, Piazza Garibaldi 2), V. Krasna listnica, VI. Cevka za kolo (tubolare), VII. in VIII. Spominski svetinji. — Prijave je nasloviti na A. Podbršček, Torre bianca 39.

Vesti z Goriškega

POSLOVILNI VEČER AK. FER. DRUŠTVA "ADRIA".

Vse priprave za to običajno prireditev so v polnem teku ter se že bližajo svojemu koncu. Dvorana Trg. doma je prav prijetno spreminjena v krasen vrt na Itaki, z Olimpa dolji pa motri mrgolenje močični Mars ter išče pripravnega objekta. Od strani ga ljubosumno opazuje Venera. — Kdor si hoče to ogledati in se nasmejati ob zibajočih se akordih priznane godbe, naj se potruži danes, dne 6. sept. ob 9. uri zvečer v Trg. dom.

Telovadni nastop v Mirni. Ponovno opozarjamo na javni telovadni nastop, ki se bo vršil jutri ob 4. popoldan v Mirni in ki bo letos edina večja priseditve te vrste.

Posebno opozarjamo meščane, da vozita iz Gorice dve avtokorijeri in sicer odhaja prva iz Gorice ob 12.30, druga pa ob 3.50 izpred pošte. Za povratek bodo na razpolago vozovi in korijere.

Vipava. V nedeljo, 7. t. m. uprizori mladina v Vipavi Tučičevo "Golgato", zalno igro v treh dejanjih v dvorani g. vd. Hrovatinove. Pričetek točno ob 18. in pol zvečer. — Ker je to ena izmed najlepših in na odru zadnje čase dobro uspelih dram, se pričakuje velika udeležba od vseh strani, zlasti iz Vipavskega. Uprizoritelj.

Nesreča ne počiva. 51-letni Ivan Brifar iz Raven pri Cerneku je padel v soboto pri razkladanju sena tako nesrečno padel s kolesa, da si je pri padcu zlomil nogo pod kolonom. Tudi njega so prepeljali v goriško bolnišnico, kjer se bo moral ležiti kakih 6 tednov.

26-letni Edmond Morek je bil zaposlen v predilnici v Strašah. Med delom je eksplozirala napeljava plina, katerega je Morek uporabljal pri delu. Morek je zadobil od plina opekline druge stopnje po obrazu in vratu, na roki pa opekline prve stopnje. Na pomoč mu je prihitel podgorški odsek goriškega "zelelega križa", ki mu je nudil prvo pomoč ter ga prepeljal v goriško bolnišnico.

Iz tržaške pokrajine

Zagorje na Krasi. Pred par dnevi je umrl tukaj Fran Vadjal v najlepši mladeniški dobi. Bil je žrtev vojne. Vsled strupenih plinov je izgubil vid. Vsa zdravniška pomoč je bila zastonj, ker je vid popolnoma odrekel. Drugače popolnoma zdrav, krepak in močan je pogrešal samo enega: slovenskega čtiva. Kako rad je čital časopise in knjige, in ker sam ni mogel, so mu čitali sorodniki. Lahko rečemo, da je bil eden najboljših mladeničev, kar jih je na Pivki. Brezmadežnega življenja, vnet pevec na cerkvenem koru in pri narodnem petju, zvest član požarne brambce, zato so mu fantje in dekleta zagorske napravili pogreb, kot malokateremu. Smrt ga je rešila trpljenja. Mile pesmi, ki so se glasile ob njegovem grobu pa nam kličejo v spomin besede:

Bog je življenje, smrt — rešenje. Ti pa, blagi France, počivaj v miru! Velika jesenska veselica v postojnski jami se vrši ob vsakem vremenu v nedeljo, 7. t. m. Sodelovalce bodo tri gode; simfonisti koncert v koncertni dvorani, ples, podzemeljska restavracija, pošta itd. Pet posebnih vlakov s 40% milizano ceno bo vozilo v Postojno, ista zahtevna cena velja tudi za vse redne vlake.

Iz Trsta odhajata posebna vlaka ob 7.40, iz Nabrežine ob 8.35 in 9.40, z Opčin ob 9.05 in 10.05, iz Sežane ob 9.15, iz Divače ob 9.40 in 10.40, iz Bistric ob 10.40.

Porabite ugodno priliko in ogledite si jutri vsi svetovnoznano Postojnsko jamo.

Borsna poročila.

agrske krome	0.0285	0.0305
ovstrijske krome	0.0317	0.0327
češkoslovaške krome	67.90	68.40
dinarji	39.80	30.10
leji	11.50	13.—
marke	—	—
dolarji	22.85	23.—
francoski franki	120.75	121.25
švicarski franki	430.—	432.—
angleški funti papirnati	101.90	102.10
Benetijske (vojnoškodninske) obveznice	84.02	—

Mali oglasi

KONJ se bo prodal danes pop. ob 2½ na javni dražbi na Vrđeli - Cave S. Giovanni 1764 pri Josipu Ojo. 1128

DVA ALI TRI učence za kovaško obrt, sprejme tvrdka Ing. Lodovico Fischer, Trst-Rojan 1125

ISČEM osebo, ki bi razpolagala s približno 20.000 lirami za nakup in spremljanje blaga v New-York. Blago se plača v New-Yorku. Ponudbe pod "Odhod" na upravnistvo. 1126

SLOVENSKA DRUŽINA v Gorici sprejme dijake ali dijakinje na stanovanje in hrano. Kje, pove goriška uprava "Edinosti". 1127

AGENCIJA ALOMA COMPAN, Trst! XX Settembre 65, prevzema oglase in naročnine za časopise Jutro, Slovenski Narod, Novosti, Pravda in druge po originalnih cenah. Daja informacije trgovske značaje iz Jugoslavije. 1107

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zjamčena. Slav. vec. Via Giulia 29. 968

Moška šibkost

malokrvnost, zaspanost, nevrastenija, izdelanost in polucije se ozdravijo s "Sirofositom", ki ga izdeluje lekarna "Alla Madonna della Salute", Trst, Campo S. Giacomo. Dobiva se v vseh lekarnah.

URARNA-ZLATARNA F. BUDA

Trst - Corso Garibaldi 35 (Podružnica Via Scalinata 1)

Kupuje krone, goldinarje, staro zlato, briljante in plačuje po najvišjih cenah. Razploga z veliko izbero vseh zlatih predmetov 14 in 18 karatnih, briljantov, dijamantov, srebrnine in ur po najnižjih cenah. (24)

Kmetijska zadruga Ocizla-Klanec registrovana zadruga z omeji. jamstvom vabi na

1. redni občni zbor

ki se bo vršil dne 14. septembra 1924, ob 2. uri pop. v prostorih zadruga s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelnikstva.
2. Poročilo nadzornikstva.
3. Potrditev letnih računov za l. 1923.
4. Izvolitev načelnikstva in nadzornikstva.
5. Določitev obrest. deležev za l. 1924.
6. Slnčajanosti.

ODBOR.

§ 24 zadrughih pravil: Občni zbor sklopa javljava, če je udeležnih vsaj polovica zadrughnikov; v nasprotnem slučaju se vrši občni zbor osem dni pozneje z istim dnevnim redom ne glede na število udeležencev. 536

V kinu „Edison“ v Gorici

bodo od prihodnjega petka do torka, t. j. od 5. do 9. septembra dnevno izredne predstave veličastne svete drame

JEZUS OBERAMMERGAUSKI

veličastne zgodovinske drame v 6 dejanjih iz l. 1936. 537

Pripovedka o svetem prikazanju Jezusa Kristusa v Oberammergau. — Ta predstava se ne sme zamenjati z drugimi predstavami, ki so bile že podane. Začetek predstave od 5—6.30 in od 8—9.15, v nedeljo od 3. ure naprej.

„Dijaška Matica“ v Trstu javlja vsem članom in prijateljem, da se vrši prenos kosti blagopokojne gospe

ANE DOBIDA

velike dobrotnice naše, ki je preminula 13. 8. 1923. v Dobravi pri Bledu, danes popoldne ob 15. uri s kolodvora drž. železnice pri Sv. Andreju na pokopališče pri Sv. Ani, kjer bo položena k večnemu počitku v družinsko grobnico k svojemu soprogu Blažu Dobida, ki je 12 let tam sniva večni sen.

Večni pokoj blagi pokojnici!

Novo popr. podjetje, Trst, Corso 47.

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavica Lit. 15.000.000.— popoinoma vplačana. Glavni sedež: TRST, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača). Podružnice: ABBAZIA — FIUME — MILANO — ZARA.

Eskomptira trgovske menice. Daje predujme na blago, vrednostne papirje.

Jamči italijanske kredite v Jugoslaviji in jugoslovenske kredite v Italiji ter eskomptira tozadevne akcepte.

Otvorja akreditive za nakup blaga. Inkasira menice in račune. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Izvršuje nakazila v dinarjih na vseh trgih Jugoslavije. Sprejema vloge v Lirah in Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru. — Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje po 4% netto.

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA

Roman.

„Ali greš rad proč?“
„Zelo rad, Lizzia. Na krovu svoje ladje bom bržkone imel zopet v občasti svoje čete. Dekle se je vrnilo v moje misli, nočem da bi se vrnilo med mene in moje dolžnost. Zato odpotujem še to noč.“
Sestra ga je prestrašeno zgrabila za roko.
„Ali govoriš resno?“, je vzkliknila. „Vendar ne pojdeš peš v tako temo?“
„Robert!“ je rekla, „zdiš se mi nekam otožen. William se je samo škilil glede tvoje srečanja z dekletom — ali je stvar resna?“
Kirkove poteze niso bile vajene kaj prikrihati in so govorila, še predno je izpregovoril kakšno besedo.
„Ne povej ničesar svojem možu, dokler ne bom proč“, je rekel, „saj vem, da zaslužim

da se mi smeje — in vendar me boli.“
„Boli?“ je ponovila začudeno.
„Samega sebe najbolj obojam“, je rekel trpko. „Mož moje starosti bi moral biti pametnejši. Samo eno minuto sem jo gledal in do pozne noči nisem mogel proč od onega kraja, ker sem upal, da jo še enkrat vidim. Mislim, da sem začaran. Ona je mlada, Lizzia, morda niti ne čez dvajseto, tako da bi ji mogel biti oče. Toda vse to ne pomeni nič. Njen obraz mi je lebdel pred očmi vsu pot in zdaj ga vidim razločneje kakor tebe.“
„Kako moreš govoriti tako nespametno o sebi?“ je rekla. „Ni je ženske na svetu, Robert, ki bi ne bila zate predobra. Kako se imenuje?“
„Bygrave. Ali poznaš to ime?“
„Ne. Toda jaz bi se lahko seznanila z njo, če bi imeli le kaj časa pred seboj. Toda ti odideš jutri, tvoja ladja odpluje prihodnji teden.“
„Hvala Bogu!“ je vzkliknil Kirke burno.
„Če ostanem tu, bi jutri še enkrat pohitel v Aldborough, da bi jo videl, in ne maram, da bi se moral vnovit samega sebe sramovati. Tema mi ne bo škodila, ne morem zgrešiti

ceste. V svoji starosti ne smem imeti nobene druge ljubice kakor svojo ladjo, zatorej pusti me, da grem.“
Vse nadaljnje sestrine prošnje so bile zaman. „Črez leto dni sem zopet tu“, je rekel, „in tedaj ti prinesem kitajski šal in zaboj čaja, Lizzia. Skrbi, da me tvoja dečka ne pozabita in ne misli, da ne ravnam prav, če grem tako proč od vas.“
Tri dni pozneje je odplula iz Londona trgovska ladja „Deliverance“ s svojim kapitanom Kirkejem proti kitajskim morjem.
Tretje poglavje.
Preteča nevihta se je črez noč porazgubila, in ko je vstalo jutro nad Aldborough, je našlo solnce plavo nebo in valčki so veselo potskovali pod svežim pomletnim vetrom.
Na vse zgodaj, še predno se je prikazal kakšen kopališčni gost, se je pokazal na vratih North-Singlet - vile neumorni kapitan Wragge. V roki je imel lepo vezan izvod Yoccejeve knjige „Znanstveni razgovori in krenje iz proti severu. Ko je prišel k bregu, je odpravo svojo knjigo. Po sinočnem pogovoru je bil trdn odločen, da vzbudi zanimanje strašne Lecount kot izobražen mož.